

Bucsa község kertészete

Bucsa, Akácos utca 13.

Gyakorlati vezető:

Budai-Biró Katalin

A kezdetek

Gazdasági területünk az előző választási ciklusban horgásztó létesítésére volt kijelölve. Itt egy nádassal benőtt, néha a belvizes években vízállott, víz nyomta területet kell elképzelni. A kertészeti gazdaságunk részére biztosított részt a Sárréti-főcsatorna és a Hortobágyi Berettyó-főcsatorna felszíni vizei veszik körül, melyek egyben a környékeliek kedvenc horgászparadicsoma.

A művelésre átadott területünk enyhén lejtős, körbe véve gáttal, ami zárt, páradús klímát eredményez, ezért sajnos kedvező feltételek adódnak a gombás fertőzések elterjedésének. A nád és a sás lebomló gyökérmaradványai is nagymértékben segítik a fertőzés terjedését. A talajunk gyenge és nehezen művelhető, szikes, vagyis perc talaj.

Összegezve: nehezen megművelhető, rosszul szellőző, kötött szerkezetű közepes, gyenge termőképességű, s mindemellett kedvezőtlen vízháztartású réti és öntéstalaj.

A program célja, hogy a helyi konyha zöldség igényét annyira kielégítsük, amennyire csak lehet. A tükreben terveztem meg a területre a növényeket és a fajtákat. Rövid tenyészidejű fajták jöhettek csak szóba. Mivel kezdőkről volt szó, így a megvalósítandó cél közzé tartozik az is, hogy mindenkivel, minden növényfajtát megismertessék, – amennyire csak lehet.

A kertészeti program 2012. március elején vette kezdetét. A föld megművelésre saját berendezésünk nem volt, mert a költségek, amit a mezőgazdasági programba adódtak nem elegendőek egy komplett talajművelő gép és a hozzá kapcsolódó talajművelő eszközök beszerzéséhez. Így a helyi Bucsa ÉP Kft. segítette munkánkat: Az első hetek nemcsak a szervezéssel és a tervezéssel teltek, hanem az adott földterület hasznosíthatóvá tételével is. Nem volt olyan egyszerű a megvalósítása. A mi gazdasági évünkben egy szántással és kétszeri tárcsázással lett a terület fele megművelve. A mélyebben fekvő részen szinte művelhetetlen volt a talaj, de az is fel lett törve, hogy idővel majd minket szolgáljon.

Május elején a még nádassal borított területhez még nem nyúltunk. először el kellett távolítani a felesleges növényzetet. Ennek lekaszálása után tudott annyira kiszáradni a talaj, hogy egyszeri szántás és tárcsázás után válhatott csak valóban megművelhetővé.

Március 20.-ig nagyon nagy erőfeszítések árán két kis rotációs kapával aprítottuk a talajt. Sajnos ez sem tette lehetővé a talaj aprómorzsás magágy megteremtését. Az önkormányzat eszközállományában talajmaró nincs, éppen ezért ennek a jövőbeni eszközállomány beszerzésében feltétlenül szerepelnie kell.

A kertészet részére kijelölt terület a megművelés előtt (2012. február 22.)

Munkatársak betanítása

A legnehezebb dolog jelen esetben talán az emberekkel való megfelelő kommunikáció és a munkába való visszavezetés volt.

Tudjuk, s naponta szembesülünk azzal, hogy a munkahelyek megszűnése és a segélyezésre való átállás milyen lelki traumát okozott az emberekben. Akik régen nagyon jó munkaerők lehettek, a sok-sok évi kényszerpihenő után depresszióssá és közönyössé váltak. Az időnkénti közmunka nem volt megfelelő sikerélmények táptalaja, így nem csoda, ha a munka fogalma teljesen más értékelés alá került számukra, mint amit megérdemelt volna.

A feladat ennek tükrében nem is volt olyan egyszerű. Mint tudjuk, a vidéki emberek jól ismerik a mezőgazdasági munkák egy részét. Sajnos vannak olyanok, akik még nem kerültek testközelbe semmilyen gazdasággal, ezért a kezdők betanításával telt el az idő nagy része. Valaki még életében nem látott kapát, gereblyét. Meg kellett mutatni a mezőgazdaság szépségét, értékét. Rádöbentek arra, hogy miért is kerül

olyan sok pénzbe a megtermelt áru. Azt gondolták, hogy elvetik a magot s utána már semmi tennivaló, mert már kész is van a növény.

Az alapoknál kellett kezdeni, mégpedig a szerszámok megismerésével, majd a föld megművelésével. Az asszonyok gereblyékkal takarították meg a talaj felszínét a nád tarackos gyökereitől és utána még egyszer egy kis rotakapával lett aprítva a talaj.

Igaz, hogy gyakorlati oktatásról nem volt szó, de elengedhetetlen és valóban szükséges, hogy tanuljanak az emberek, mert az élhetőbb jövőnk a cél.

Ezért kiskönyvet kaptak, gyakorlati oktatást szerveztünk, mikor az idő engedte, szívták magukba a tudást.

Megtanulták például azt, hogy a zeller fényen csírázik, kétszer tűzdeljük. Mi a pikírozás és miért fontos dolog. Megtanulták a munkák során használt eszközök nevét: rosta, tűzdelő-fa, inejkt, sorhúzó, tömörítő-fa, stb.. Megmutattam nekik, miként kell ezeket használni.

Kézi erővel műveljük a talajt

Magvetés, palántanevelés lakószobában

Elmondtam a dolgozóknak, hogy a növényeket miként lehet úgy párosítani az ültetés során, s azt is, milyen hatással vannak azok egymásra. Ez már az ökológiai szempontok figyelembevételével történt.

Jó szomszédok:

sárgarépa-vöröshagyma
sárgarépa-saláta-snidling
uborka-kapor
paradicsom-zeller
bab-cékla-csombor
zeller-póréhagyma

Rossz szomszédok:

bab-vöröshagyma
káposztafélék-hagyma
paradicsom-zöldborsó
borsó-bab
burgonya-napraforgó
burgonya-paradicsom

Biológiai védekezés

Színterápia: Sárga, szürke, kék
kék, atka
szürke üvegházi molytetű, lisztecse

Megtanulták, milyen az amikor kényszerből nem üvegházban, hanem egy épületben, akár egy szobában is kell csodákat művelni. Főleg a tavaszi időszakban, amikor még éjszaka nagyon hidegek voltak.

Reggel, mikor megérkeztük, első feladatunk az volt, hogy kipakoltuk a maggal bevetett ládákat az udvarra. Munkaidő végeztével, hazaindulás előtt pedig bepakoltunk az épületbe. Erre azért volt szükség, hogy a növény, bent a szobában az egyetlen ablak által biztosított világosság miatt ne menjen a fény felé.

A költség erre a programra egy 5.000.000 Ft-os kerettel indult, ezért nagyon meg kellett fontolni az eszközökre fordítható pénz összegét. Költségtakarékos gondolkodás végeredménye volt a faládák készíttetése is. Ezek szaporító ládaként, majd a későbbi a kész termények szállítására is szolgál. erre már csak azért is szükség volt, mivel első alkalomkor a vadonatúj műanyag szaporító ládákat szállítottuk az árut és cserébe törött ládákat kaptunk vissza, ezért a továbbiakban a faládákba szállítottuk az árut. Ezek után már a mi eszköz állományunkat nem amortizálhatták le mások.

A vetőmagok rendszerezése

Március 20-án érkeztek meg a vetőmagok a gazdaság. A csapatot folyamatosan készítettem fel a szaporító ládák előkészítésére és a magvetésre. Gyakorlati feladatokat adtam ki, melyből házi vizsgát is készítettünk. Ennek a csapatépítés miatt volt nagy szerepe. Nemcsak a szigorú tananyaggal ismerttettem meg a dolgozókkal. Egyszerű szavakkal ecseteltem a növények fejlődését a mag elvetésétől a palánta nevelésén keresztül a végső termés létrejöttéig. Ennek során rádöbbsentek, hogy miért is drága a zöldségpalánta és végül maga a termés is. Ekkor döbbsentek rá arra is hogy otthon miért nem kelnek ki a növények „*mikor elszórtam és még sem lett belőle semmi, tehát biztos a mag volt rossz*”..

Egy kis számolást is végeztünk közösen. Kiszámoltuk, hogy ha például a zacskóban lévő vetőmag ára 148 Ft, ha elvettem, akkor egy láda 14. 800 Ft-ot ér, ha pedig kiültettem a palántát, abból a kész termés akár 148.000 Ft értékű is lehet (persze annak függvényében, milyen növényről van szó). Ennek tükrében már komolyabban öntözték, gondozták a növényeket. Meg is jegyezték „*jövőre én is így fogom elvetni őket*.”

Folyamatos gondolkodásra készítettem a „csapatot” és természetesen magamat is. Egy mezőgazdasági pályázatot megírni nagy kihívás, hiszen nem mindig tudhatjuk, hogy mire lesz szükségünk a munkálatok során. Ahogy haladtunk előre az idővel, jöttek elő azok a dolgok, melyekre bizony nem gondoltam. A szemöldök csipeszt sem gondolták volna, hogy magvetésére is alkalmas. A csőrös flakon pedig öntözésre, a fecskendő a zeller-vetőmag öntözésre, stb. Készítettem Őket az önálló gondolkodásra. Kértem, hogy soroljanak fel szaporításra alkalmas edényeket, stb.

A magvetéshez a KITE Nádudvar tőzegét használtuk. Erre számítottuk még februárban is, de márciusra ez a földkeverék elfogyott, ezért a karcagi benzinkúton árult zsákos tőzeget vásároltuk meg, ami igen nagy költséggel és kevesebb köbméter mennyiséggel járt. Sejtettük, hogy ez nem lesz elég, ezért a közelben található akácós kiserősség lehullott levelei bomlásának eredményéből származó komposzttal kevertük össze a földet. Így bővítettük „ingyen” a föld mennyiségét. Ami arra sarkaltatott minket, hogy előre gondolkodjunk, ezért saját komposztáló telepet szeretnénk a költségek csökkentése érdekében. Ide kerülhet majd a megtermelt

zöldségfélék eldobott levélzete (karalábé, karfiol, stb.), vagy szára (zöldborsó, bab, kukorica, stb.). Elvetettük a magokat. Nem volt elég hely a 6-szor 5-ös szobába. Asztal alatt, felett padok alatt-felett mindenhol palánták voltak. Az üvegházunk a még nem állt. Tápkocka nyomót készítettünk egy múzeumi darab mintára, amibe a palántákat tűzdeltük át. Végképpen elfogyott a hely.

Ezért a nagyapám régi könyvei alapján földbe süllyesztett meleg-ágyást készítettünk. A falu kezdett megmozdulni. Kaptunk egy fuvar lótrágyát. 60 cm vastagon megterítettük a gödör alját, majd 20 cm földet hordunk rá és arra raktuk ki a tűzdelt palántákat. Beindult a folyamat. Látványossá vált mindenki számára, hogy értékteremtő dolgokat végzünk. Kaptunk egy fóliasátrat, ezért már nem kellett reggel kihordani és este behordani a palántákat a szobába. Lett hely a teremben, amit seperc alatt beültettünk. Ahogy előkészítettünk egy magágyat a földön abban a pillanatban vetettük is el helybe a magokat.

A helyi Agrár KFT vezetője rendszeresen kilátogat és tanácsot is adott, a Kft dolgozói méretre vágott műanyagflakonokat adományoznak minden héten, amibe majd a dinnye palántákat tudjuk ültetni. Kijárnak családtagok, utcabeliek, kicsik-nagyok. Érdeklődnek, tanácsot adnak és várják hová fejlődünk. Lesz-e Nekik is helyük jövőre vagy azután. Remélnék, bíznak, elismerik a munkánkat.

Zöldség-térképet készítettünk. Megérkezett a burgonyánk 17 zsák helyett 14 zsák érkezett. Ezzel kezdtük az ültetést. Majd palántáztunk káposztaféléket, paradicsomot, uborkát. Ekkor újra számoltunk közösen. Erre azért volt szükség szerintem, hogy jobban rögzödjön mindenki tudatába a veteményes értéke és egyben munkánk értékteremtése is. Hibák is előfordultak, amiből mindannyian tanultak. Az egyik ilyen volt, mikor elfelejtették beöntözni az uborka-ültetést. Kipusztult kb. 500 db uborka, 500 db paprika palánta. Megmagyaráztam nekik: hogy a zacskóban lévő mag ára az uborkának kb. 600 Ft/db. Elvetve egy ládában 30 db poharas uborka ára 4.500 Ft/láda 150 Ft/tő egységárral számolva. Kiültetve 45.000 Ft-ot is hozhat egy láda. 500 db uborka pedig 650.000 Ft-is lehet a végén. Ugyanígy a paprikát is levezettük. Megértették miről is beszéltem. Magukénak érezték a dolgokat, komolyabban érdeklődtek a téma iránt.

Földbe süllyesztett meleg-ágyás

Barázdák előkészítése és a krumpli vetése

Öntözés kannával és tömlővel

Palánták a fóliasátorban és a szabadban

Volt aki nem tudta elképzelni, hogyan lesz a paprika termés, uborka termés. Érdeklődve nézték miből lesz a cserebogár, vagyis magból termés. Kór- és kártannal is foglalkoztunk. Határszemplét végeztünk. Fel tudták mérni, hogy valami baj van a növényvel és szóltak, hogy mit tapasztaltak. Mi erre a megoldás. Vagy nekem is van olyan bogaram, mit tegyek?

Mire a területünk fele be lett ültetve a terület második, hátsó része még nádassal borított rész fedte. Ahogy lekaszálták, máris meg lett művelve. De ez is kevésnek bizonyult. Ahogy megint gereblyéztünk, kapáltuk kisrotáltunk, ültettünk is a helyére. A nád gyorsabban nőtt, mint ahogy nekünk a hely kellene. Be kellett látnunk a korlátainkat.

Számolnunk kellett: a nádassal, a katlanban megálló pára következményével a gombás fertőzésekkel. A környezeti tényezőkkel. A nulláról való kezdéssel. Éreztük, hogy a természet visszaköveteli a sajátját. Ugyanis az 1800-as évek közepén történt lecsapolás nem tüntette el a nád és sás gyökerzetét. Amint egy terület elhanyagoltá válik itt Bucsán, ott azonnal megjelenik a nád. A természet még több

mint száz év elmúltával is visszaköveteli azt, ami valamikor az övé volt. Hát ezt a harcot nekünk kell megvívni nap mint nap.

A programunk alapja a helyi konyha zöldséggel való kielégítése. Mivel éppen közétkeztetésről van szó, ezért a fő cél az, minél kevesebb növényvédőszeret alkalmazzunk. Ezért a gazdasági területünk biológiai védekezés szempontja szerint lett megtervezve, rövid tenyészidejű, kétszeres, háromszoros terület kihasználtsággal. Vetésforgók betartásával. Aztán ahogy a program beindult folyamatosan a csapat azon gondolkodott, hogy tudnánk akár madárbarát kerté is tenni, ezért T fákat és madáretetőket is raktunk ki a területre. Körömvirágot, büdöskét, petúniát ültettünk a sorok közé.

A megtermelt áru közétkeztetésre került. A gyerekek boldogok voltak, hogy azokat a zöldségfélét eszik, amelyeket a szüleik állítottak elő. Nem dobálták el és boldogan mondták többen is: „olyan finom volt, hogy hat darab zöldhagymát is megettem”. Ennél nagyobb elismerés, mint amit egy gyerek adhat, talán nincs is.

Elöl a palánták, de hátul már a nád és a sás követeli vissza régi életterét

Tápkocka készítése és tápkockák a földbe süllyesztett meleg-ágyban

Egy kis helyi „vizsga”

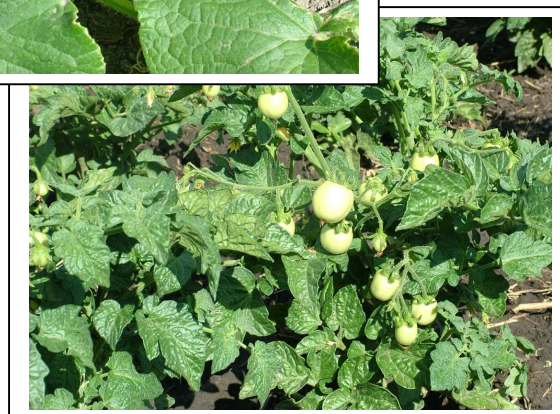
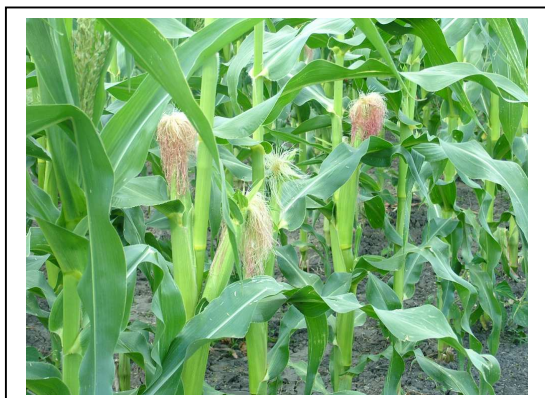

Fejlődő növények a „Reményes”-ben

Az újhagyma előkészítése szállításra

Reményt mutató terményeink

Dúsan termő növények a „Reményes”-ben

Segélycsomag, adományosztás, feldolgozás

2012-es évben hatszor került sor adományok kiosztására. A kapott információk alapján egységcsomagokat készítettünk. Ezek kerültek végül a lakosokhoz. Az adományosztásban a kertészet dolgozói aktívan részt vettek, ugyanis házhoz is szállították a megtermelt árut. Erre azért volt szükség mert a nyugdíjasok egy része nem mozgásképes. Rokkant, beteg, vagy éppen fogyatékos. Az idősek sírva köszönték meg, hogy gondoltunk rájuk, mert a kevés kis nyugdíjból még a számláikat sem tudják mindig időben kifizetni. Nagyon jól esett az, amikor megdicsérték az ízüket is a termékeknek, mert számukra a régi, igazi íz-világot, s ez által a régi emlékeket is visszaidéztük nekik.

Nagycsaládosoknak, hátrányos helyzetű embereknek is adtunk a terményeinkből. Itt általában 7 kg-os is volt egy csomag súlya. A hibátlan, egészséges terményeknek nagy sikere volt. Jelezték, hogy az elkövetkezendő időszakban is számítanak majd rá. Ez mindenképpen jól esett hallani tőlük.

Nem veszték kárba a kissé sérült termények se, hiszen arra is nagy igény volt. Kiraktuk minden héten M30 ládába a másod osztályú árut és a környékbeli lakók, rászorultak, jöttek és elvittek annyit, amennyit csak akartak.

A kiosztott termények és mennyiségük:

Paradicsomból: 2687 kg	Csípős paprikából: 2800 kg	Tök: 386 kg
Vörös káposzta: 164 kg	Sárgarépa: 57 kg	Burgonya: 755 kg
Kukorica: 1200 db	Uborka: 20 kg	Tv paprika: 450 kg
Retek: 128 csomag		

A megtermelt termények egy része a konyhára került, másik része adományként lett kiosztva. Az ezen felül megmaradtak se veszték kárba. Mi magunk dolgoztuk fel ezeket. Készítettünk kovászos uborkát, savanyítottunk káposztát, ezzel párhuzamosan érlelődött a paprikát, paradicsomot, vöröshagymát, uborkát, káposztát tartalmazó csalamádé is.

A csemegepaprika is leszedésre került. Ezeket felfűztük és megszárazítottuk.

A paradicsom is szépen termett a kertünkben. Így ezek se kerülhették el sorsukat. Paradicsomléként kerültek üvegekbe.

A nyár ízeit más formában is megőriztük, hiszen a paprika és paradicsom nagy mennyisége alapján kínálkozott a lehetőség arra, hogy lecsóként dolgozzuk fel. Ez nagyon jó nyári ízeget biztosít majd a téli időszakban a községi konyhán étkezőknek.

TERMÉNYEINK SORSA

1. ADOMÁNYOZÁS

TERMÉNYEINK SORSA

2. SAVANYÍTÁS

TERMÉNYEINK SORSA

3. FELDOLGOZÁS

